

تعمیق روابط روسیه و ایران باید موجب نگرانی اسرائیل باشد

به قلم نداو پولاک (/fa/experts/ndaw-pwlak/)

۱۰ ژانویه ۲۰۲۳

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/deepening-russia-iran-relationship-should-worry-israel

العربية (/ar/policy-analysis/tmyq-allaqat-by-n-rwsya-wayran-yjb-yuqlq-asrayy/)

درباره نویسنده



نداو پولاک (/fa/experts/ndaw-pwlak/)

نداو پولاک مدرس دانشگاه رایخمن اسرائیل است و پیش از این هموند بنیاد دایان و گلبرگ در انستیتو واشنگتن بوده است



تحلیل کوتاه

کرملین راه‌های زیادی برای قدردانی از ایران بابت حمایت از جنگ روسیه علیه اوکراین دارد که می‌تواند به ارتقای توانایی‌های نظامی ایران ختم شود

در چند هفته گذشته مقامات آمریکا و بریتانیا هر دو شاهد تعمیق روابط نظامی روسیه و ایران بوده‌اند

[https://www.wsj.com/articles/russia-and-iran-military-ties-deepening-into-partnership-biden-administration-warns-](https://www.wsj.com/articles/russia-and-iran-military-ties-deepening-into-partnership-biden-administration-warns-11670614091)

11670614091). در ۱۶ دسامبر ویلیام جی برنز رئیس سی‌آی‌ای در گفتگو با برنامه خبری شبکه بی‌بی‌سی

[https://www.pbs.org/newshour/show/cia-director-bill-burns-on-war-in-ukraine-intelligence-challenges-posed-by-](https://www.pbs.org/newshour/show/cia-director-bill-burns-on-war-in-ukraine-intelligence-challenges-posed-by-china)

[PBS NewsHour] (china) وضعیت را این‌گونه توضیح داد: «آنچه شاهد هستیم دست‌کم آغاز یک شراکت دفاعی تمام‌عیار بین روسیه و ایران است. ایرانی‌ها به روس‌ها پهپادهایی می‌دهند که امروز در همین زمانی که صحبت می‌کنیم در حال کشتن شهروندان اوکراینی هستند و روس‌ها در پی راه‌هایی هستند که پشتیبانی تکنولوژیک یا فنی به ایرانی‌ها ارائه کنند.» برنز در ادامه گفت که این تحول «تهدیدات واقعی علیه همسایگان خود ایران و همین‌طور علیه بسیاری از دوستان و شرکای ما در همسایگی ایران ایجاد می‌کند».

ارزیابی رئیس سی‌آی‌ای دقیق است و این تحول به‌ویژه تهدیدی علیه اسرائیل است. اتکای ناگهانی روسیه به کمک نظامی ایران به زودی به بازپرداخت بدهی می‌انجامد و تصمیم‌گیرندگان اسرائیلی باید هشیار و آماده باشند. مسلماً روسیه قادر خواهد بود به روش‌های بسیاری کمک ایران را جبران کند که می‌تواند به ارتقای توانایی‌های نظامی ایران ختم شود.

رابطه دوجانبه در حال تغییر

از زمان تهاجم روسیه به اوکراین ایران یکی از ثابت‌قدم‌ترین حامیان کرملین بوده است. رژیم تهران صدها پهپاد شاید هم بیشتر

[https://www.theguardian.com/world/2022/nov/07/row-brewns-in-iran-over-use-of-its-drones-in-ukraine-war-by-](https://www.theguardian.com/world/2022/nov/07/row-brewns-in-iran-over-use-of-its-drones-in-ukraine-war-by-russia)

(russia) به ارتش روسیه داده و عربیان نظامی خود را به کریمه فرستاده <https://edition.cnn.com/2022/10/18/politics/iran-trainers-crimea-drones/index.html> تا به ارتش روسیه کمک کنند از این سلاح‌ها به نحو احسن استفاده کند. گزارش‌های اخیر نشان

می‌دهد ایران قصد دارد موشک‌های بالستیک کوتاه‌برد پشرفته به روسیه بدهد <https://www.axios.com/2022/12/12/ukraine-war-russia-missiles-iran-limit>

(war-russia-missiles-iran-limit) و به روسیه کمک کند خط تولید پهپادهای ایرانی خودش را راه‌اندازی کند. تاکنون نیروهای روس از

این سلاح‌ها به طور گسترده استفاده کرده‌اند اما با موفقیت محدود گرچه ان قدر موفق بوده‌اند که پدافند هوایی اوکراین را مشغول کنند و خسارت قابل توجهی به اهداف غیرنظامی بزنند. [رتباطات بین رهبران روسیه و ایران](https://www.aljazeera.com/news/2022/11/12/putin-raisi-discuss-deepening-ties-between-russia-and-iran)

می‌دهد ولادیمیر پوتین و ژنرال‌هایش از جریان ثابت کمک نظامی ایران بسیار قدردان هستند.

رابطه مستحکم امروز قاعدتا باید کیفی هم باشد. دو کشور سال‌ها رابطه خود را حفظ کرده‌اند که شامل حوزه‌های نظامی و اقتصادی بوده است و اخیراً علیه دشمنان مشترک در جنگ سوریه همکاری داشته‌اند گرچه منافعشان در آنجا کاملاً همسو نیست. هر دو کشور همچنین از قدیم در پی محدود کردن نقش آمریکا در عرصه جهانی بوده‌اند تا به نوبه خود هر یک جایگاه خود را در حوزه خویش تقویت کنند. اما منافع روسیه و ایران دچار شکاف هم هست. روسیه روابط نزدیکی با برخی دشمنان ایران دارد به‌ویژه اسرائیل و عربستان. به علاوه دو کشور بر سر سهم بازار انرژی رقابت دارند به‌خصوص حالا که اتکای روسیه به خریداران آسیای نفت رو به افزایش است.

آنچه در ماه‌های اخیر تغییر کرده است تلقی رفیع‌تر روسیه از ایران است که به خاطر کمک تهران به کارزار بمباران مسکو بوده است. این تلقی احتمال جبران سخاوتمندانه در آینده را بیشتر می‌کند. به طور خاص گزارش‌های اخیر نشان می‌دهد که روسیه تاکنون [ایرانی را برای پرواز یا هواپیماهای پیشرفته روسی تعلیم داده و ممکن است هلیکوپترها و سامانه‌های پدافند هوایی به ایران داده](https://www.wsj.com/articles/russia-and-iran-military-ties-deepening-into-partnership-biden-administration-11670614091) [بدهد](https://www.wsj.com/articles/russia-and-iran-military-ties-deepening-into-partnership-biden-administration-11670614091) (<https://www.wsj.com/articles/russia-and-iran-military-ties-deepening-into-partnership-biden-administration-11670614091>).

«هدایای احتمالی مسکو به تهران»

روسیه می‌تواند توانمندی‌های سخت‌افزاری ایران را به میزان قابل توجهی ارتقا دهد عمدتاً از طریق تهیه سامانه‌های پدافند هوایی که به یک درخواست دیرینه ایران پاسخ خواهد داد. روسیه در گذشته از ترس ایجاد مشکلاتی که پذیرش چنین درخواست‌هایی ممکن بود در روابط خارجی از جمله با اسرائیل عربستان امارات و ترکیه ایجاد کند چنین درخواست‌هایی را رد می‌کرد.

<https://www.bloomberg.com/news/articles/2019-05-30/russia-rejected-iran-s-400-missiles-request-amid-gulf-tension>

([tension](https://www.bloomberg.com/news/articles/2019-05-30/russia-rejected-iran-s-400-missiles-request-amid-gulf-tension)) اما احتمال پاسخ مثبت روسیه حالا افزایش یافته است.

اگر ایران سامانه‌های پدافند هوایی روسیه را دریافت کند رژیم تهران برای مقابله با هر گونه حمله احتمالی آینده علیه زیرساخت هسته‌ای یا دیگر تاسیسات استراتژیک‌اش مجهزتر خواهد بود. اگر احتمال دریافت هواپیماهای پیشرفته‌ای مثل سوخوی سو-۳۵ را هم اضافه کنیم مشکل اجرای حمله هوایی اسرائیل علیه ایران با کمترین تلفات به مخصمه بزرگتری برای طراحان نظامی بدل خواهد شد.

روسیه همین‌طور می‌تواند تسلیحاتی را با منشأ خارج از مرزهای خود برای ایران فراهم کند. در سال گذشته روسیه [سلاح‌های غربی](https://www.thenationalnews.com/world/uk-news/2022/11/09/russia-gives-british-missiles-to-iran-in-exchange-for-drones)

[ضبط شده در جنگ اوکراین](https://www.thenationalnews.com/world/uk-news/2022/11/09/russia-gives-british-missiles-to-iran-in-exchange-for-drones) (<https://www.thenationalnews.com/world/uk-news/2022/11/09/russia-gives-british-missiles-to-iran-in-exchange-for-drones>).

([iran-in-exchange-for-drones](https://www.thenationalnews.com/world/uk-news/2022/11/09/russia-gives-british-missiles-to-iran-in-exchange-for-drones)) را به ایران داد. جمهوری اسلامی می‌تواند این سلاح‌ها را مهندسی معکوس کند تا به دو هدف دست یابد: یادگیری دفاع بهتر علیه این سلاح‌ها و یادگیری طراحی و تولید نسخه خودش. ایران تاکنون در مهندسی معکوس تسلیحات غربی و تکثیر آن‌ها در سراسر منطقه نوآوری زیادی از خود نشان داده است. مثل سامانه‌های ضد هوایی که بخش‌هایی از آن‌ها بر اساس سامانه‌های موشک زمین به هوای آمریکا طراحی شد ([https://www.businessinsider.com/iran-reverse-engineered-](https://www.businessinsider.com/iran-reverse-engineered-american-missile-sending-houthi-yemen-rebels-2018-4)

[american-missile-sending-houthi-yemen-rebels-2018-4](https://www.businessinsider.com/iran-reverse-engineered-american-missile-sending-houthi-yemen-rebels-2018-4)) و به حوثی‌ها در یمن ارسال شد و بنا به اظهارات ایرانی‌ها

[بهبادهایی هم بر اساس بهیاد آمریکایی به غنمیت گرفته شده](https://www.theguardian.com/world/2012/apr/22/iran) (<https://www.theguardian.com/world/2012/apr/22/iran>)

([reverse-engineer-spy-drone](https://www.theguardian.com/world/2012/apr/22/iran)) طراحی شده است.

اما تمرکز بر سخت‌افزار نظامی می‌تواند تهدیدات دیگر برای موازنه قوا بین اسرائیل و ایران را تحت‌الشعاع قرار دهد. اول از همه اطلاعات تجسس. در این زمینه روسیه در هر دو بخش تجسس تصویری و سیگنالی از توانمندی‌های پیشرفته بهره می‌برد و می‌تواند این‌گونه توانمندی‌ها را به ایران ارائه دهد یا اطلاعات حساسی را که می‌تواند به ایران کمک کند تا بهتر از خود دفاع کند هم‌رسانی کند. در این مورد سناریویی را تصور کنید که در آن روسیه اطلاعاتی را از نقشه‌های جنگی آینده اسرائیل یا عملیات‌های مخفی اسرائیل در خاورمیانه کسب می‌کند. در حالی که روسیه تا پیش از این در تبادل چنین اطلاعاتی تردید می‌کرد حالا ممکن است پیشقدم باشد به‌خصوص با توجه به ریسک‌هایی که ایران علیه مردم خودش به خاطر کمک نظامی به روسیه متقبل شده است.

امنیت سایبری یکی دیگر از حوزه‌های نگرانی است. ایران هم‌اکنون توانمندی‌های سایبری پیشرفته دارد و تمایل خود را به استفاده از آن علیه دولت‌های خارجی نشان داده است. چنان که در [حمله سایبری به آلبانی در تابستان ۲۰۲۲](https://www.cisa.gov/uscert/ncas/alerts/aa22-264a) (<https://www.cisa.gov/uscert/ncas/alerts/aa22-264a>) ثابت شد. روسیه که یک ابرقدرت سایبری است می‌تواند چیزهای زیادی را

به هکرهای ایرانی درباره اجرای حملات پیچیده‌تر علیه اهداف حساس پیامورزد روسیه ممکن است حتی دانش خود از نقاط ضعف حیاتی رقبا را در اختیار ایران بگذارد تا ایران بتواند به اجرای حملات سایبری با هدف تجسس اطلاعاتی یا تخریب سیستم‌های کامپیوتری بپردازد. برخی تحلیلگران اسرائیلی گفته‌اند که رابطه کاری ایران با روسیه به‌ویژه با توجه به رابطه بنیامین نتانیاهو نخست‌وزیر جدید اسرائیل با ولادیمیر پوتین چندان اسباب نگرانی نیست. مطابق این استدلال روسیه هیچ گامی که موازنه قدرت اسرائیل-ایران را به شدت تغییر دهد بر نخواهد داشت زیرا از آن بیم دارد که این کار به رابطه روسیه با اسرائیل صدمه بزند یا اسرائیل را وادار کند سامانه‌های دفاع هوایی به اوکراین بدهد. اما این دیدگاه تغییر بنیادی در رابطه روسیه-ایران را درک نمی‌کند - یعنی جایگاه ارتقایافته تهران در مسکو و این تغییری است که تداوم خواهد داشت اگر جنگ اوکراین ادامه پیدا کند و روسیه به پهپادها و موشک‌های بالستیک ایرانی بیشتری نیاز داشته باشد.

گام‌های اسرائیل برای به حداقل رساندن ریسک

اورشلیم برای تقویت جوانب امنیتی خود در بحبوحه تقویت روابط روسیه-ایران باید نخست خطوط قرمز خود را به مسکو یادآوری کند و تصریح کند که هرگونه نقض آن‌ها صدمه جدی به رابطه آن‌ها خواهد زد و ممکن است محاسبات اسرائیل را درباره دادن سامانه‌های پدافند هوایی به اوکراین عوض کند. اما حتی در فرض بعید احترام روسیه به خطوط قرمز اسرائیل روسیه می‌تواند مخفیانه توانمندی‌های سایبری ایران را ارتقا دهد یا اطلاعات تجسسی حساس به رژیم بدهد. نیازی به گفتن ندارد که رابطه اسرائیل و روسیه رابطه‌ای برابر نیست و رتبه روسیه به‌ویژه از مدت‌ها پیش سعی می‌کرده آن را تضعیف کند. <https://www.ynet.co.il/news/article/bytpq9eqy> - با این حال بیان این خطوط قرمز موضع اسرائیل را شفاف خواهد کرد و ممکن است کرملین را وادار پاداش محدودتری را به تهران عرضه کند.

دوم اسرائیل باید از توجه عمومی فعلی به رابطه روسیه-ایران (<https://www.nytimes.com/2022/12/28/us/politics/iran-drones-russia-ukraine.html>) بهره‌برداری کند و خواستار اقدامات بیشتری از سوی آمریکا و اروپا شود با این هدف که همکاری دو کشور با

ممانعت یا محدودیت روبه‌رو شود. این اقدام می‌تواند در قالب یک کارگروه آمریکا-اروپا-اسرائیل بر پایه نگرانی‌های مشترک درباره رابطه ایران و روسیه باشد. چنین کارگروهی می‌تواند تحریم‌های هدفمندتری را طراحی کند. اطلاعات محرمانه بیشتری درباره عمق رابطه دو کشور افشا کند. همان‌طور که آمریکا پیش از این تا حدی انجام داده و دیگر راه‌حل‌ها را در نظر بگیرد.

سوم اسرائیل باید همزمان از شرکای خود در منطقه یعنی امارات که گویا خط تماس مستقیم با پوتین دارد و خود نیز از ارتقای روابط روسیه و ایران احساس تهدید می‌کند. بخواهد بر رئیس‌جمهور روسیه فشار بگذارد که کمک به ایران را محدود کند.

نکته اساسی این است: در آینده نه چندان دور ایران در عوض کمک نظامی سخاوتمندانه و حیاتی خود به روسیه چیزی دریافت خواهد کرد و روسیه راه‌های زیادی برای جبران محبت ایران دارد که می‌تواند مانع امنیت اسرائیل باشد. وقتی آن روز برسد اسرائیل ابزارهای محدودی برای پاسخ به این واقعیت منطقه‌ای جدید خواهد داشت. پس باید تا بیشترین حد ممکن آماده باشد.

نداو پولاک مدرس دانشگاه رایخن اسرائیل است و پیش از این هموند بنیاد دایان و گلیرز در انستیتو واشنگتن بوده است.



RECOMMENDED

BRIEF ANALYSIS

Netanyahu's Potential Friction Points with Biden (Part 2): Iran, Saudi Arabia, Ukraine, and Domestic Issues

ژانویه ۲۰۲۳

David Makovsky

(/policy-analysis/netanyahus-potential-friction-points-biden-part-2-iran-saudi-arabia-ukraine-and)



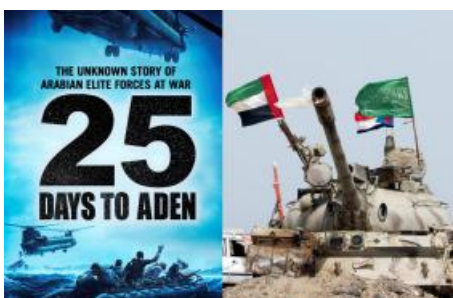
BRIEF ANALYSIS

Secretive Agenda for Pakistani Military Visit to Saudi Arabia and the UAE

ژانویه ۲۰۲۳

◆
Simon Henderson

[\(/policy-analysis/secretive-agenda-pakistani-military-visit-saudi-arabia-and-uae\)](/policy-analysis/secretive-agenda-pakistani-military-visit-saudi-arabia-and-uae)



IN-DEPTH REPORTS

25 Days to Aden

The Unknown Story of Arabian Elite Forces at War

January 2023

◆
Michael Knights

[\(/policy-analysis/25-days-aden-unknown-story-arabian-elite-forces-war\)](/policy-analysis/25-days-aden-unknown-story-arabian-elite-forces-war)

TOPICS

[\(fa/policy-analysis/syast-kharjy-ayran/\)](/policy-analysis/syast-kharjy-ayran/) سیاست خارجی ایران

[\(fa/policy-analysis/rqabt-qdrthay-bzrg/\)](/policy-analysis/rqabt-qdrthay-bzrg/) رقابت قدرت‌های بزرگ

[\(fa/policy-analysis/nzamy-w-amnyty/\)](/policy-analysis/nzamy-w-amnyty/) نظامی و امنیتی

REGIONS & COUNTRIES

[\(fa/policy-analysis/asrayyl/\)](/policy-analysis/asrayyl/) اسرائیل

[\(fa/policy-analysis/ayran/\)](/policy-analysis/ayran/) ایران